

DE HUISKAT.¹

DOOR

Dr. PAUL HARTING.

Als alle zoogdieren, zijn ook katten aan ziekten onderworpen. Haar te verzorgen is dan dikwijls moeielijk, want naar het schijnt vermijdt het zieke dier gaarne de nabijheid van den mensch; het weigert geneesmiddelen in te nemen of braakt deze weder uit, terwijl de gewoonte der kat om de huid te lekken het zeer gevaarlijk maakt van zalven gebruik te maken, aangezien deze niet zelden giftige bestanddeelen bevatten. Evenals bij den mensch is het ook bij de huiskat beter, ziekten te voorkomen dan te genezen. Vooral drage men zorg, dat het de dieren niet ontbreke aan een warm leger. Katten zijn zeer gevoelig voor warmte, en allerlei ziekten kunnen ontstaan, niet het minst bij jonge dieren, wanneer zij in dit opzicht verwaarloosd worden. De eenige ziekte, waardoor kranke katten voor den mensch gevaarlijk kunnen worden, is de dolheid. Waarschijnlijk ontstaat deze vreeselijkste van alle ziekten niet spontaan bij de kat, doch slechts wanneer het dier door een van watervrees bevangen hond wordt gebeten. Een middel tot genezing kent de wetenschap niet. Het dier dat teekenen van dolheid vertoont moet dadelijk worden afgemaakt. Daar de hoektanden van de kat langer zijn dan die van den hond is de beet van het eerste dier gevaarlijker, want de kans dat het gif met ons bloed in aanraking kome wordt grooter. Gelukkig behooren dolle katten tot de zeldzaamheden. Gelijk bekend is eten katten slechts

¹ Zie den vorigen jaargang van het *Album*, blz. 341 en verv.

zelden doode muizen. De gevallen waarin katten zijn gestorven door het eten van knaagdieren, die hun dood te wijten hadden aan het gebruik van door rattekruid vergiftigd koorn, behooren dan ook tot de uitzonderingen.

Zeer vele zoogdieren herbergen parasieten. Het menschelijk lichaam zoude volgens den jongsten schrijver over dit onderwerp, (O. VON LINSTOW, *Compendium der Helminthologie*, 1878) aan niet minder dan acht-en-dertig wormen ter woonplaats verstrekken. Ook de kat heeft veel te lijden van ingewandswormen. Voornamelijk herbergt zij in de maag en in de dunne darmen een spoelworm, die door de dierkundigen met den naam *Ascaris Mystax* wordt bestempeld en tien centimeters lang en een tot twee millimeters dik wordt. Soms treft men in de dunne darmen een anderen worm aan, die eenige overeenstemming vertoont met den lintworm van den mensch en die tot dertig cm. lang en vier tot acht mm. breed kan worden. Hij draagt den naam van *Taenia crassicolis*; een andere kleinere soort, die het darmkanaal der kat bewoont, heet *T. elliptica*. Enkele malen heeft men in hare ingewanden een worm aangetroffen, die veel gelijk op den bij den mensch voorkomenden *Botriocephalus latus*, een dier hetwelk een lengte van 1.50 meter kan bereiken. Door proefnemingen heeft men bewezen, dat *Taenia crassicolis*, de dikhalzige lintworm, ontstaat uit een blaasworm, die de lever van de muis bewoont en ongeveer zoo groot is als eene erw. Wanneer de kat een muis eet, wier lever deze blaaswormen bevat, ontwikkelt zich de dikhalzige lintworm in het darmkanaal van de kat uit dien blaasworm, dien men vroeger *Cysticercus fasciolaris* noemde. De blaasworm in de muis is haar oorsprong dus verschuldigd aan de eieren van den dikhalzigen lintworm, die met de uitwerpselen der kat buiten haar lichaam geraken en door de muis gegeten worden.

Parasitische dieren komen op de huid der katten zelden voor. Slechts een klein spinnetje, de zogenaamde kattenmijt, maakt haar somtijds het leven lastig; zij bewoont vooral den kop en de ooren der kat, maar wordt ook aangetroffen op de oogleden. Bij een kat die dit diertje, *Sarcoptes Cati*, herbergt, valt een gedeelte van de haren uit en vormen zich op de haarlooze plekken bruinachtig gekleurde vlekken. Deze lastige ziekte, die men evenals bij menschen, honden en andere dieren, waar soortgelijke mijten haar veroorzaken, bestempelt met den naam van schurft, doet het arme dier veel lijden, vooral door de ondragelijke jeukte. De kat maakt gebruik van hare voorpooten om de pijn-

lijke deelen te krabben; het gevolg is dat zij ook aan de voetzolen, waarop de spinnetjes overgaan, gaat lijden. Het overig gedeelte van de pooten en den staart blijven in den regel verschoond. Schurftige katten worden zwaarmoedig, zij verliezen soms het bewustzijn, kunnen de oogen niet goed meer openen, eten weinig en sterven een treurigen dood. Het verstandigst is, wanneer het hieronder door een groot kattenliefhebber aangegeven middel niet mocht helpen, aan de aangetaste dieren het leven te ontnemen, wijl naar het schijnt de veeartsenijkunde tegen deze kwaal geen volstrekt afdoend middel kent. Men zij evenwel voorzichtig met het aanraken van deze dieren. Volgens Dr. VON HERING zou namelijk de mijt van de kat op den mensch kunnen overgaan. Gelukkig dat de geneesheeren thans verschillende middelen kennen, b.v. teer en zijne praeparaten, kreosoot, met vet verdunde petroleum, glycerine, perubalsem enz., waardoor de door schurft aangetaste mensch, binnen zeer korten tijd, van deze hatelijke kwaal kan worden bevrijd.

MARTIN verhaalt, dat hij met goed gevolg zijne beide katers, die ten tijde van de voorttelingsdrift aan schurft leden, heeft behandeld, en wellicht zijn er onder onze lezers, die zijn middel willen beproeven. De mijten huisvestten op het achterste gedeelte van het hoofd zijner katers en voorts op den nek tot aan de schouderbladen. De dieren verkeerden in een betreurenswaardigen toestand; zij aten weinig, de haren vielen uit en de huid zwol op verschillende plaatsen op. MARTIN dompelde een handvol werk in petroleum en wreef daarmede de wonde plekken, waarbij hij zorg droeg dat deze ter dege nat werden. Vervolgens bestreek hij de aangetaste deelen, door middel van een vouwbeen, met reuzel en liet daarna de dieren aan zich zelven over. Reeds na verloop van eenige dagen zag MARTIN sporen van genezing; de huid werd minder dik, schilferde hier en daar af, en overal waar dit het geval was werd de insmeering met reuzel hervat. De eetlust en daarbij de levenslust der dieren kwam spoedig terug. Na 14 dagen werd op nieuw reuzel op de genoemde plekken gewreven en weldra vertoonde de huid sporen van een nieuwe beharing. Het zij evenwel voor hen, die de handelwijze van MARTIN willen navolgen, hierbij opgemerkt, dat men met het aanwenden van petroleum zeer voorzichtig moet te werk gaan zoodra de oogen en ooren der dieren zijn aangetast. In dat geval is het beter de zieke deelen herhaaldelijk te bestrijken met een mengsel van reuzel en bloem van zwavel, waarbij een penseel

het vouwbeen kan vervangen. De genezing is dan evenwel niet zoo zeker en duurt in elk geval veel langer.

Wanneer een rat jongen heeft geworpen komt het nu en dan voor, vooral wanneer de ruimte binnen welke de jonge dieren zich moeten bewegen, begrensd is, dat de staarten der dieren met elkander vergroeiën, in welk geval de ratten zich niet meer vrij kunnen bewegen en dus door hare soortgenooten moeten gevoed worden. Het museum van naturaliën te Stuttgart bezit een zeer schoon exemplaar van zulk een zoogenaamden rattenkoning, uit acht halfvolwassen dieren bestaande. Ook op 's Rijks museum te Leiden wordt er een bewaard. Zulke rattenkoningen behooren niet tot de bepaalde zeldzaamheden.

Wel daarentegen is dit het geval met de zoogenoemde kattenkonin- gen. Tot heden zijn slechts twee gevallen daarvan bekend. Een daarvan is waargenomen te Heusden en door den veearts NAGELS beschreven. De vier jonggeboren katten waren door de navelstrengen, die te lang en door elkander gewikkeld waren, zoo te zamen verbonden, dat men een der navelstrengen in de hand houdende alle vier de dieren tegelijk kon oplichten.

De verschillen in het geraamte van de huiskat en de wilde kat zijn van geringe beteekenis. Beiden hebben zeven halswervels, dertien rugwervels, zeven lendenwervels, drie heiligbeenwervels en één- of twee-en-twintig staartwervels. Bij beiden bestaat het gebit uit dertig tanden, welk getal somtijds door het uitvallen van twee of vier der ware kiezen nog verminderen kan; slechts zeer enkele zoogdieren hebben zoo weinig kiezen als die, welke tot het kattengeslacht behooren.

Zoals wij boven reeds vermeldden, vertoont de schedel van de wilde kat eenige afwijkingen van dien der huiskat. Wij zullen die verschillen, die slechts den dierkundige belangstelling kunnen inboezemen, hier niet verder uiteen zetten.

Iets uitvoeriger echter moeten wij stilstaan bij de samenstelling van de voeten der kat. Zij loopt, evenals de leeuw, de tijger, de jaguar, de poema, de guépard, de lynx en zoovele andere tot de familie der *Felina* behoorende dieren, op de vingers, wat trouwens ook het geval is bij meer van haar afwijkende roofdieren, als honden, vossen, jakhalzen, enz. De kat heeft aan ieder der voorpooten vijf en aan ieder der achterpooten vier vingers. Aan sommigen onzer lezers zal het door onder- vinding bekend zijn, dat deze zijn voorzien van scherpe klauwen en een ieder weet dat het dier in staat is deze terug te trekken. De wijze

waarop dit bij de kat en hare verwanten geschiedt is zeer eigenaardig; bij geene andere dieren komt iets dergelijks voor. Wanneer een kat loopt raken de klauwen den grond niet. Deze kunnen dus niet afslijten; zij blijven haar oorspronkelijke scherpte behouden en zijn in staat diepere wonden te slaan dan de klauwen van andere roofdieren. De klauw is ingevat in een beenige sleuf van het eenigszins plat en puntig toeloopend nagellid. Door de samentrekking van een paar sterke veerkrachtige banden, waardoor dit lid aan het daarop volgende verbonden is, wordt het eerste aan de buitenzijde van het laatste als het ware weggeschoven, zoodat de klauw met de punt schuins bovenwaarts gericht is. Deze samentrekking is geheel passief, zoodat derhalve de klauwen in den toestand van rust opgetrokken zijn. Het sperren der klauwen is daarentegen eene willekeurige handeling, die geschiedt door de werking van een spier, den *musculus flexor digitorum profundus*, waarvan de pezen op de nagelleden zijn ingeplant. Houdt die werking op, dan springen deze van zelf weder terug. Ten gevolge van deze inrichting vertoont de voet der kat zich bijna rond en schijnt hij korter dan hij werkelijk is.

Van de spieren der kat zijn de kauwspieren naar verhouding het meest ontwikkeld. Zeer sterk zijn ook de spieren van den nek, waardoor het dier in staat is een betrekkelijk zwaren buit een groot eind weegs voort te slepen.

Bij vleeschetende dieren is het darmkanaal over het algemeen kort; bij dieren die zich uitsluitend met planten voeden daarentegen lang. De jonge, in den larventoestand verkeerende kikvorsch, voedt zich met planten. Zijn darmkanaal is ongeveer zesmaal langer dan zijn lichaam. Heeft het dier zijn gedaantewisseling ondergaan, dan verandert de aard van zijn voedsel. Het wordt vleeschetend en daarmee in overeenstemming vinden wij voor de lengte van zijn darmkanaal slechts twee of driemaal die van het lichaam. Bij de slang, die uitsluitend carnivoor is, bereikt het darmkanaal nog niet volkomen de lengte van het lichaam. Bij den mensch overtreft de lengte van het darmkanaal zevenmaal die van het lichaam. De mensch is volgens zijn darmkanaal meer een carnivoor dan een herbivoor. Zijn tandstelsel daarentegen kenschetst een wezen, dat ook tot het vermalen van harde, plantaardige voorwerpen geschikt is. Hieruit vloeit voort dat de mensch in werkelijkheid is een omnivoor, een aletend dier. Het schaap daarentegen is én door zijn tandstelsel, waarvan de kiezen van platte kronen zijn voorzien, én door zijn darmkanaal, dat meer dan twintigmaal langer

is dan zijn lichaam, een uitsluitend herbivoor. Hoe is dit nu bij de kat? In het algemeen kan men beweren, dat de kat, zooals ook haar darmkanaal aanwijst, een dier is voor hetwelk vleeschvoeding onontbeerlijk is; doch naar het schijnt is de lengte van haar darmkanaal aan eenige verandering onderhevig. Bij de wilde kat, die, hoe men ook over het vraagstuk der afstamming moge oordeelen, aan onze huiskat na verwant is en met haar kan paren, is die lengte slechts drie malen die van het lichaam. Bij onze katten is deze in den regel vier of vijf malen die van het lichaam. Niet onwaarschijnlijk komt het ons voor, dat eene gedurende verscheidene generaties voortgezette, uitsluitende vleeschvoeding op de lengte van het spijsverteringskanaal eenigen invloed zou kunnen uitoefenen. In het algemeen evenwel moet men voorzichtig zijn met het trekken van gevolgtrekkingen over verwantschap of afstamming van dieren uit de lengte van het darmkanaal. In de oudere handboeken van de dierkunde vindt men meestal opgegeven, dat het wilde of everzwijn een darmkanaal heeft hetwelk tienmaal langer is dan het lichaam, terwijl het tamme varken, hetwelk, gelijk men weet, niet zoo als zijn stamvader, het wilde zwijn, uitsluitend vleesch doch ook plantenvoedsel nuttigt, een darmkanaal heeft hetwelk twaalf tot dertien malen de lengte heeft van het lichaam. De oorzaak van dit verschil heeft men uitsluitend willen zoeken in de verandering van voedsel, die een gevolg is geweest van de domesticatie. Nu is echter voor eenige jaren gebleken, dat de lengte van het darmkanaal van het wilde zwijn aan vrij aanzienlijke veranderingen onderhevig is en dat deze verschillen zich reeds voordoen bij zeer jonge dieren van hetzelfde nest. De heer Dr. HUGO CRAMPE heeft in het jaar 1872 een onderzoek ingesteld naar de betrekkelijke lengte van het darmkanaal bij een groot aantal zoogdieren. Van die onderzoekingen is indertijd verslag gegeven in het *Wetenschappelijk Bijblad* van dit tijdschrift. Uit zijne metingen blijkt o. a. dat ook de lengte van het darmkanaal van de kat onderhevig is aan wijzigingen, waarvan de oorzaak ons nog volkomen onbekend is, want zelfs bij pasgeboren dieren, die geheel voldragen zijn, kan die lengte vrij aanzienlijk verschillen. De lengte van het spijsverteringskanaal mag bij geen enkel zoogdier voortaan in aanmerking komen, als er sprake is van het opsporen van verwantschap of afstamming.

Hoewel de kat, zooals uit het bovenstaande blijkt, bij voorkeur vleesch vreet, kan men haar toch ook gewennen aan het gebruik van plantaardig voedsel. Men geve haar dit echter niet uitsluitend. Heeft het

dier zijn maag overladen, dan is het evenals de hond gewoon om gras of hooi te eten. Behalve muizen eet de kat ook gaarne konijntjes en jonge hazen. Dat zij een groote liefhebster is van allerlei gevogelte is bekend. Heeft een kat overigens voldoende voedsel, dan eet zij geen ratten. Wel doodt zij haar, evenals zij dit mollen en spitsmuizen doet. Een goede muizenvangster kan op een enkelen dag dertig muizen orbereren. Dergelijke dieren behooren evenwel tot de zeldzaamheden. Volgens MICHEL hadden de cypersche katten in vroegeren tijd de gewoonte jacht te maken op slangen. De katten aarzelden niet deze dieren, die een lengte van meer dan twee meters bereikten, aan te vallen en te doodden.

Onder de banden der stemspleet liggen bij de kat twee fijne vliezen, die, naar men vermoedt, haar in staat stellen het bekende spinnen voort te brengen. Wanneer men zacht op het strottenhoofd drukt wordt het geluid doffer; drukt men sterker, zonder dat echter de adem nog in het minst belemmerd wordt, dan houdt het spinnen geheel op. Jonge katten beginnen reeds een paar dagen na de geboorte te spinnen; men verneemt het geluid dikwijls als de moeder haar zoogt. Zoolang zij jong en mager zijn, spinnen zij vrij hard; als zij ouder en vetter worden, wordt het geluid dat zij voortbrengen veel onduidelijker. Zonder dat men hiervan een bepaalde verklaring kan geven, schijnt het vast te staan, dat enkele katten het vermogen om te spinnen geheel missen. Ook andere soorten, tot de familie der katten behoorende, zijn in staat dit geluid voort te brengen.

Ten onrechte meenen velen, dat de kat in de duisternis licht van zich kan geven. Door opzettelijke proeven heeft men bewezen, wat zich trouwens ook deed verwachten, dat het kattenoog in het duister volstrekt niets kan bespeuren. Wel is het waar dat bij weinig licht de kat nog vrij goed schijnt te kunnen zien. Dit staat in verband met de inrichting van haar oog. Des daags is de pupil onder den invloed van het zonlicht spleetvormig, des nachts wordt de pupil rond en kan dus veel meer lichtstralen opvangen. Eenige dier lichtstralen worden door de oogen teruggekaatst en doen ze op een eigenaardige wijze glinsteren. De oorzaak van dit verschijnsel vindt men in het spiegelen *tapetum* van het vaatvlies, de *chorioidea*. Dit *tapetum* is een eigendommelijk bekleedsel van het vaatvlies, waardoor het licht met iridesceerende kleuren wordt teruggekaatst. Het is vezelig of bladerig, en daarmede gepaard gaat een stersgewijze verbreiding van de haarvaten. Het kattenoog schittert vooral als het dier gedurende den nacht door de een of

andere oorzaak bijzonder opgewekt is. Aangezien, naarmate de zon lager schijnt te gaan staan, de pupil van het oog der kat grooter wordt, kan men begrijpen, dat sommige aziatische volksstammen daarnaar den tijd bepalen. De kleinere soorten van de familie der katachtigen hebben over het algemeen gedurende den dag loodrechte pupillen, zooals onze huiskat. Volgens MARTIN hebben echter de grootere katsoorten, zooals de leeuw, de tijger en de jaguar, steeds ronde pupillen. Voor de systematische rangschikking van de roofdieren is dit verschil in den vorm der pupil van geringe beteekenis. Dit blijkt o. a. door dat b. v. in de familie der honden een dier bekend is, *Canis brasiliensis*, die door zijn lichaamsgedaante een vos is, doch evenals alle honden een ronde pupil heeft.

De kat opent haar oogen niet dan na afloop van den achtsten dag na de geboorte. Aanvankelijk zijn de oogen blauw-grauwachtig, eerst later ontwikkelt zich een andere kleurstof in het regenboogsvlies.

Bekend is de bewering dat alle witte katten doof zijn; minder bekend dat niet DARWIN het eerst de opmerkzaamheid op deze zonderlinge correlatie heeft gevestigd; ik vond althans haar vermeld in de natuurlijke historie van SCHLIZ, waarvan de nederlandsche vertaling in het jaar 1845 is verschenen. Terwijl in dit *Album* de natuurlijke geschiedenis van de kat in haar geheel nog niet het voorwerp is geweest van een afzonderlijke behandeling, is daarentegen sinds het jaar 1872 de quaestie van de doofheid der katten in verband met de kleur van haar pels herhaaldelijk in dit tijdschrift besproken, en achten wij het onnoodig hieromtrent in herhalingen te treden. Slechts herinneren wij aan de opmerking van DARWIN, dat de jonge kat, zoolang haar oogen zich nog niet hebben geopend, volkomen doof is. Zonderling is het ook ongetwijfeld, dat alle zwarte katten lichtgele oogen hebben. Bij geen tot de familie der katachtigen behoorend dier is het gezichtsvermogen zoo sterk ontwikkeld als bij de in het oosten levende guépard, de jachttijger, *Felis jubata*. Hij wordt gebezigd voor de jacht op antilopen en bemerkt deze dieren door de scherpte van zijn gezichtsorgaan langen tijd voor hij zich van hunne aanwezigheid door zijn gehoorzintuig kan overtuigen, en ook vóór het menschelijk oog in staat is hen waar te nemen.

Het gehoororgaan der kat is scherp. De oorschelp is van middelmatige grootte. Is de kat boos, dan spitst zij de ooren en trekt deze naar achteren. Bij sommige rassen is de oorschelp voorzien van een lange haarbos. Bij gezonde katten neemt men een sterke afscheiding waar

van het oorvet; is het dier ziek, dan houdt deze bijkans geheel op en schijnt het genoegzaam volslagen doof te zijn.

Dr. L. A. J. BURGERSDIJK deelt in zijn belangrijk werk *De Dieren* het een en ander mede over het zintuigelijk waarnemingsvermogen van de huiskat en schrijft o. a. het volgende:

“De reuk schijnt bij de kat niet fijn te zijn, het gehoor is onder-tusschen des te beter. Bevindt zich een kat op eene plaats, waar verscheidene muizengaten zich bevinden, dan weet zij zich zoo te plaatsen, dat zij aan de muizen niet oogenblikkelijk in het oog valt, of ten minste geen vrees aanjaagt; zij houdt zich zeer stil en zelfs de staart beweegt zich niet; komt er een muis voor den dag, dan doet zij haar sprong met gelijke vlugheid, om het even, of de muis zich vóór of achter haar bevindt. Een geacht waarnemer verhaalt, dat hij op een bank in zijn tuin zat te lezen, bij warm, zeer stil weder; dat zijne kat aansloop en hem op de schouders klom en dat hij, om daar geen last van te hebben, een kussen op de knie legde en de kat daarop, die weinige oogenblikken later gerust in slaap scheen. De kop en ooren waren zuidwaarts gericht. Plotseling sprong het dier op en liep met de grootste snelheid noordwaarts. Daar stak juist een muisje het geplaveide pad, waarop men zou wachten dat het niet het geringste gedruisch kon maken, over, om van het eene boschje tot een ander te komen. De afstand, waarop de kat de muis gehoord had, bedroeg vier en veertig voet.”

Hoewel dus sommige dierkundigen beweren dat het reukorgaan der kat weinig ontwikkeld is, zijn er andere schrijvers die aan de kat een fijnen reuk toekennen; vooral zou zij op grooten afstand den stank van rottende visch kunnen waarnemen. Ook enkele plantensoorten kunnen katten op vrij grooten afstand door den reuk herkennen. Bepaaldelijk geldt dit van het kattenkruid, *Teucrium marum* en van de valeriaan, *Valeriana officinalis*. BLASIUS zegt in zijn boven aangehaald werk: “Als men eenige stengels van dit kruid ergens op den grond legt, kan men verzekerd zijn binnen korten tijd alle katten uit de omgeving daardoor aan te lokken; de dieren wentelen zich op de planten heen en weder alsof zij dol zijn geworden.” Ook andere waarnemers bevestigen den zonderlingen invloed van deze planten op de kat. Het dier schijnt door den invloed van den geur dien het kattenkruid of de valeriaan verspreidt, in een toestand te vervallen, dien men met dronkenschap kan vergelijken; het geraakt ten slotte in een soort van bedwelming. Wanneer men een kat in dien toestand heeft gebracht en haar vervolgens in

aanraking brengt met andere katten, moet het een zonderling gezicht opleveren, waar te nemen hoe de laatsten zich over haar meer of min in een roes verkeerende zuster heenwentelen, om zooveel mogelijk van den bedwelmenden geur, dien zij verspreidt, te genieten. Wat de oorzaak moge zijn van den vreemden invloed dien de geur dezer planten op de kat uitoefent, is ons volkomen onbekend. Mocht een onzer lezers ons hieromtrent kunnen inlichten, dan houden wij ons voor de mededeeling aanbevolen. Belangrijk zou het ook zijn te weten, of deze planten de in onze dierentuinen verpleegde wilde *Felina* in een abnormalen toestand vermogen te brengen. Wellicht zijn de HH. WESTERMAN en VAN BEMMELEN, de verdienstelijke directeuren van de dierentuinen in Amsterdam en in Rotterdam, genegen hiervan de proef te nemen en het resultaat van hun onderzoek in dit tijdschrift mede te deelen.

Ten onrechte wordt beweerd dat het smaakorgaan der kat weinig ontwikkeld is. Wie nauwkeurig een kat gadeslaat, zal bevinden, dat zij zeer keurig is in de keuze van haar voedsel. Doode dieren versmaadt zij; adellijk vleesch evenzeer. Zelfs schijnt de kat melk, die van zieke dieren afkomstig is, te weigeren, en meer dan een liefhebber van katten heeft opgemerkt, dat als melk zuur begint te worden, zij het ook in zoo geringe mate dat de mensch het nog niet proeft, de verwende poes het geliefkoosd vocht onvoorwaardelijk weigert.

Wanneer men den mensch, en misschien ook de robben of zeehonden en de vledermuizen uitzondert, is het tastvermogen bij geen zoogdier zoo ontwikkeld als bij de huiskat. Haar tastorgaan wordt gevormd door de baardharen. Zij zijn aan iedere zijde vijftien in getal en staan regelmatig gerangschikt in vier rijen, waarvan de middelste de langste zijn. Daarenboven staan er nog twee of drie ter zijde van den kop en meestal vijf bij de wenkbrauwen; neemt men de haren, die het voornaamste bestanddeel van het tastzintuig uitmaken, weg, dan wordt de kat zwaarmoedig en vermijdt verder van haar rustplaats te gaan dan noodig is. Ook de ooren zijn voor aanraking zeer gevoelige deelen en evenzoo de naakte voetzolen.

Reeds het feit dat iedere kat blijkbaar een zeer onaangename gewaarwording heeft als men haar over den rug strijkt in de richting, die aan den groei der haren tegenovergesteld is, bewijst dat haar pels zeer gevoelig is. In hoeverre er verband moge bestaan tusschen de vatbaarheid van het haar der kat om, bij wrijving, elektriek te worden en haar tastvermogen, is moeielijk op te geven. Strijkt men bij droog weder

berhaaldelijk over de rugharen met de hand, dan gaan de haren uit een staan; men hoort een knisterend geluid en neemt in het donker licht waar. Dit vermogen om elektriciteit voort te brengen treft men vooral aan bij zwart geteekende katten, en het sterkst als de dieren vooraf zich een geruimen tijd in de zon gekoesterd hebben. Om zich van de elektrische spanning te overtuigen moet men de kat in het donker brengen. Het dier wordt evenwel bij het nemen der proef spoedig onrustig en tracht zoodra mogelijk te ontsnappen. Of de haren van groote katsoorten, b. v. van een tijger, bij wrijving elektriek worden is ons onbekend. De analogie pleit daar voor, en met niet zeer groote inspanning zou de proef kunnen genomen worden. Bij een onweder zijn katten, vooral als zij jong zijn, dikwijls zeer bevreesd; zij maken bij elken bliksemstraal de zonderlingste sprongen en hebben blijkbaar een gevoel van verademing als de bui voorbij is. Het komt ons niet onwaarschijnlijk voor, dat die angst in verband staat met het vermogen van de kat om zelve elektriciteit voort te brengen. In de brieven van BARTEL over Calabrië en Sicilië, die voor langer dan een eeuw verschenen zijn, vindt men gewag gemaakt van de vreeselijke onrust, die katten bekruipt bij aardbevingen; hij zegt dat, toen in 1783 te Messina een hevige aardbeving werd waargenomen, alle dieren ten zeerste bangst waren, uitgenomen de varkens, en dat geen hunner meer bevreesd schenen te zijn dan de katten, wier haren overeind gingen staan en wier oogen, volgens hem, met bloed beloopt waren. De onrust der arme dieren nam steeds toe, en eindelijk was het onmogelijk haar in huis te houden; zij zochten het vrije veld op en trachtten zich zoo goed mogelijk te verbergen.

Hoe oud een kat vermag te worden is niet met zekerheid op te geven. Slechts enkelen bereiken een leeftijd van twaalf jaren, en een kat die ouder wordt is een zeldzaamheid. Toch weet men met zekerheid dat ééne kat den leeftijd van achttien jaren heeft bereikt. Wanneer deze dieren niet zeer aan den mensch gehecht zijn, verlaten zij het huis dat zij bewonen, zoodra zij zich ernstig ziek gevoelen. Zij zoeken een schuilplaats op waar zij ongestoord kunnen sterven.

Wij willen dit opstel besluiten door aan de werken van de boven door ons genoemde schrijvers het een en ander te ontleenen over de zeden en gewoonten der huiskat.

BURTON, die een minnaar is van tegenstellingen, heeft haar met veel te zwarte kleuren geschetst. Hij teekent haar als van nature kwaadaardig,

geneigd tot veinzen, steeds bereid tot roof en valsch van aard zijnde. Die schildering is bezijden de waarheid. Zooals wij schreven in het eerste gedeelte van dit opstel, komen de goede eigenschappen der kat eerst aan den dag wanneer haar een goede behandeling ten deel valt, en dit is, vooral in ons klimaat, niet altijd het geval. In vergelijking met den hond is de kat voor velen een paria. Toch zijn er talrijke voorbeelden, die ten bewijze kunnen strekken van de vatbaarheid van dit dier, om zich te hechten aan den mensch. Het geeft bewijzen van liefde, doch eerst ná deze te hebben ontvangen, en verschilt hierin van den hond, die de hand likt die hem zoo even heeft geslagen.

MARTIN ROTAN verhaalt, als een bewijs van de neiging der kat om zich aan den mensch te hechten, een geval dat hij zelf heeft bijgewoond. In het jaar 1807 was hij ingekwartierd in het huis van eene aanzienlijke dame in eene pruisische stad. Zij stond bekend als eene groote liefhebster van katten en wist deze dieren, zonder hare liefde te verliezen, aan gestrengen regel en tucht te wennen. Het sterkst had zij zich gehecht aan een grooten kater, die haar volgde zoodra zij hem bij zijn naam riep, en die zich diep ongelukkig toonde als die naam, wanneer het dier het een of ander had misdreven, haastig werd uitgesproken. De kater, die den voor hem min passendsten naam van Karolina droeg, was op zekeren dag verdwenen en, zooals later bleek, gestolen. Alle pogingen om hem op te sporen waren vergeefs, toen het toeval wilde dat vier maanden later de eigenares in een wijk der stad kwam, die zij zelden betrad, en haar aandacht getrokken werd door een angstig miauwen uit de bovenste verdieping van een huis. Het bleek dat de kater zijn vroegere meesteres herkende, en had men het dier niet teruggelaten, dan zoude het misschien van boven naar beneden gesprongen zijn. Dat aan de dame haar eigendom werd terug gegeven is begrijpelijk.

Een engelsch reiziger deelt mede dat een kat in een zak gedragen werd naar haar nieuwen eigenaar, die op een afstand van vijf mijlen van den vorigen woonde. Om van de eene woning naar de andere te komen, moest men twee rivieren overtrekken en dit kon, het was op Jamaica, slechts door middel van booten geschieden. Niettegenstaande dit bezwaar was de kat den volgenden dag weder bij haar eersten meester.

MICHEL ontving, toen hij te München woonde, een kat ten geschenke van een zijner vrienden, die in een stadje woonde dat zes uren verwijderd was. Hij verpleegde het dier zoo goed hij dit vermocht en was zeer aan de kat gehecht, die een der schoonste was die hij bezat. Toen

het dier, na verloop van eenigen tijd, jongen wierp, nam hij het zwakste der drie jonggeborenen weg en liet de beide anderen over aan de moeder. Tot zijn verwondering bemerkte hij echter dat zestien dagen later en moeder en kroost verdwenen waren. Zijn verbazing klom ten top, toen hij na verloop van enkele dagen een brief kreeg van den heer, die hem de kat had geschonken en daaruit vernam dat het dier, hoewel zeer vermagerd en blijkbaar sterk afgemat, weder zijn oude woonplaats had opgezocht. Een der jongen was vermoedelijk onder weg gestorven, want de moeder was slechts door een enkel katje vergezeld. Zij moet dit gedurende de geheele reis met den bek gedragen hebben, want zulke jonge dieren kunnen den weg niet loopende afleggen. Het verdient opmerking dat MICHEL, toen hij de kat naar München medenam, van den spoortrein gebruik gemaakt had. De vraag hoe het dier den weg naar hare vroegere woonplaats terugvond, is moeielijk te beantwoorden.

Dr. BURGERSDIJK geeft de volgende voorbeelden van de schrandtheid waarvan katten somwijlen bewijzen geven. "Men heeft waargenomen dat katten op de klink van de deur sprongen, om ze te openen, of dat zij zelfs een poot in een sleutel staken en dezen omdraaiden, ten einde toegang te krijgen tot de kast waarin de melk stond. Merkwaardig is het vooral dat deze dieren de opvoeding, die hun is medegeedeeld, wel eens aan andere overdoen. Een kater was er op gedresseerd, dat hij nooit iets van de tafel mocht wegnemen. Er kwam een nieuwe, speelsche hond in huis, die op stoel en tafel sprong en het een en ander wegkaapte. De kater had het enkele malen knorrig aangezien, maar sprong toen, zoodra de hond op een stoel kwam, op de tafel en trachtte dezen telkens met eenige flinke klappen zijn kwade gewoonte af te leeren."

In het jaar 1864 kreeg een kat bij gelegenheid van een zwaren brand te Oberhofen bij Thun ettelijke brandwonden. Het arme dier werd met de grootste zorg door zijn meester verpleegd en was dezen zoo dankbaar dat het, na genezen te zijn, steeds zijn nabijheid opzocht en blijkbaar ongelukkig was als het alleen werd gelaten. In het jaar 1869 werd de man ziek; de kat verliet de kamer geen oogenblik. Toen hij gestorven was werd het dier werkolijk radeloos van droefheid; het weigerde ieder voedsel en verdween na de begrafenis. In een afgelegen hoek vond men eenige dagen later zijn lijk. Het is PERTY die dit heeft opgeteekend en voor de waarheid van zijn verhaal instaat.